

Internet Texnologiyalaridan Ta'lim Jarayonida Samarali Foydalanish Yo'llari

Ernazarov Alisher Ergashevich

Husanova Zamira – SamISI talabasi

Abstarct: Zamonaviy yoshlar ulkan axborot oqimlari dunyosida yashaydi. Kompyuter tarmoqlari va boshqa shunga o'xshash AKTlarning paydo bo'lishi bilan ta'lim, bir tomondan, ma'rifatparvarlik monopoliyasini yo'qotsa, ikkinchi tomondan, dunyoning istalgan nuqtasidan axborotni tez qabul qilish imkoniyati bilan bog'liq yangi sifatga ega bo'ldi. Internet global kompyuter tarmog'i orqali jahon axborot resurslariga (elektron kutubxonalar, ma'lumotlar bazalari, fayl omborlari va boshqalar) tezkor kirish mumkin. Internetda boshqa keng tarqalgan AKT vositalari, jumladan, elektron pochta, ro'yxatlar, pochta ro'yxatlari, yangiliklar guruhleri, chat va talabalar har kuni maktabdan uyga qaytayotganda, ota-onalari bilan sayohatda va ko'pincha mustaqil ravishda Butunjahon Internet tarmog'ida mavjud.

Internet – axborot va hisoblash resurslarining global telekommunikatsiya tarmog'i bo'lib, u turli tashkilotlar, davlat idoralari foydalanuvchilarini, shuningdek, tez-tez foydalanuvchilarni birlashtiradi.

Internet texnologiyalari zamonaviy o'quv jarayonida muhim o'rin tutib, o'qituvchi va o'quvchilarning samarali va sifatli bilim olishlari uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu maqolada biz o'quv jarayonida Internet texnologiyalaridan samarali foydalanishning bir qancha usullarini ko'rib chiqamiz.

1. Axborotga kirish: Internet ko'plab ma'lumotlarga kirishning noyob imkoniyatini beradi, bu talabalar va o'qituvchilarga o'z bilimlarini kengaytirish va mavzularni chuqurroq o'rganish imkonini beradi. Talabalar o'zlarini qiziqtirgan mavzuni o'rganish uchun qo'shimcha ma'lumot va materiallarni izlashlari mumkin. O'qituvchilar o'z bilimlarini yangilash va kengaytirishga yordam beradigan tegishli materiallar va tadqiqotlarni topish uchun Internetdan foydalanishlari mumkin.
2. Onlayn trening: Internet texnologiyalari mashg'ulotlarni onlayn rejimda o'tkazish imkonini beradi, bu esa o'qitish masofaviy bo'lgan sharoitda ayniqsa muhimdir. Talabalar videoma'ruzalarni tomosha qilishlari, topshiriqlarni bajarishlari va o'z jadvallari bo'yicha mustaqil tadqiqot olib borishlari, vaqtni tejashlari va o'quv ehtiyojlarini qondirishlari mumkin. O'qituvchilar, o'z navbatida, interfaol topshiriqlar yaratish va o'quvchilarining muvaffaqiyatini tekshirish uchun turli onlayn platformalardan foydalanishlari mumkin.
3. Hamkorlik va muloqot: Internet texnologiyalari, shuningdek, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi muloqot va hamkorlikni osonlashtiradi. Talabalar onlayn forumlar, ijtimoiy tarmoqlar va messenjerlar orqali bir-birlari bilan muloqot qilishlari va hamkorlik qilishlari, fikr va g'oyalar almashishlari mumkin, bu ularning muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar onlayn platformalardan o'quvchilar bir-biri bilan muloqot qilishlari va akademik muammolarni muhokama qilishlari mumkin bo'lgan virtual guruhlar yaratish uchun foydalanishlari mumkin.

4. Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Internet texnologiyalaridan foydalanish har bir talabning ehtiyojlari va qobiliyatini hisobga olgan holda shaxsiylashtirilgan o'quv materiallari va dasturlarini yaratish imkonini beradi. O'qituvchilar har bir o'quvchining tayyorgarlik darajasi va qiziqishlarini hisobga olgan holda individual topshiriq va topshiriqlarni ishlab chiqishi mumkin. Talabalar, o'z navbatida, materiallarni o'z tezligida o'rganishlari va ularni xohlagan vaqtda ko'rib chiqishlari mumkin, bu esa kurs materialini tushunish va saqlashni kuchaytiradi.

Internet-texnologiyalar o'quv jarayoni uchun yangi imkoniyatlar ochib, uni boyitib, interaktiv va samaraliroq qiladi. Ammo shuni inobatga olish kerakki, internet-texnologiyalardan samarali foydalanish o'qituvchilardan yetarlicha tayyorgarlik va malaka oshirishni, shuningdek, sifatli internet aloqasi va o'quv jihozlaridan foydalanishni talab qiladi.

Bugungi kunda axborot va ta'lim texnologiyalarini uyg'unlashtirish, shuningdek, Internet texnologiyalariga asoslangan zamonaviy integratsiyalashgan ta'lim texnologiyalari asosida ta'lim muhim rol o'ynaydi.

Ta'limda Internet texnologiyalari

Ta'limda Internet texnologiyalari hozir turli darajalarda qo'llanilmoqda. Bu nafaqat oliy o'quv yurtlariga, balki maktablar va uyda ta'limga ham tegishli. Bunday hodisaning afzalliklarini ortiqcha baholash mumkin emas, chunki bunday texnologiyalar butun tizimga yangicha qarashga imkon beradi, uni ancha qulay va yoqimli qiladi va o'quv jarayonining o'zi samaraliroq bo'ladi.

Ta'limdagi zamonaviy Internet texnologiyalari juda katta imkoniyatlarni taqdim etadi:

1. O'quv jarayonini avtomatlashtirish, ya'ni hamma narsani tizimlashtirish va vazifalarni tez va oson bajarishga imkon beradi.
2. Bilim darajasini va o'qitish sifatini oshirish. Bu barcha kerakli materiallarning bepul mavjudligi tufayli mumkin bo'ldi. Siz nafaqat hikoyalar orqali, balki o'quv jarayonini sezilarli darajada osonlashtiradigan maxsus taqdimotlar, audio va video vositalar orqali ham o'rgatishingiz mumkin.
3. Masofaviy ta'lim imkoniyati. Bu Internet orqali Skype orqali yoki boshqa manbalar orqali muloqot o'qituvchining talabasi bilan shaxsiy aloqa qilmasdan ham darslarni o'tkazishga yordam berishi tufayli mumkin bo'ladi, bundan tashqari, o'z-o'zini tarbiyalash uchun juda ko'p turli xil qo'llanmalar mavjud.

Internet texnologiyalarini avtomatlashtirish

Avtomatlashtirishning imkoni bo'lganligi tufayli ta'lim jarayoni endi ancha tez, sodda va tizimlashtirilgan. Ishlarni, ayniqsa testlarni tekshirish ancha osonlashdi: siz ularni maxsus dasturlar orqali bajarishingiz mumkin va baholash aniq va to'liq xolis bo'ladi.

Shuningdek, tayyorgarlikning qulayligiga e'tibor qaratish lozim - barcha materiallar to'g'ri va chiroyli tarzda saralanishi mumkin, shuningdek, har bir talaba uchun qulay va tushunarli shaklda taqdim etilishi mumkin. Ba'zi materiallar allaqachon ilovalar ko'rinishida taqdim etilgan va ish kompyuterda amalga oshiriladi, bu erda savollar avtomatik ravishda beriladi, javoblar tekshiriladi va ma'lumotlar taqdim etiladi.

Albatta, bu klassik ta'limni o'qituvchi va talaba o'rtasidagi shaxsiy munosabatlar bilan almashtirishning bir usuli emas, lekin bu darslarga ajoyib qo'shimcha. Faqat zamonaviy internet-texnologiyalarning paydo bo'lishi bilan butunlay yangi sifat darajasida o'rganish imkoniyati paydo bo'ldi. Endi qo'llanmalar shunchaki doskadagi xaritalar va rasmlar emas, balki audio va videolarni qo'llab-quvvatlaydigan turli filmlar, taqdimotlar va boshqa ko'plab loyihalardir. Shunisi e'tiborga loyiqki, maktablardagi bolalar uchun bunday imtiyozlar o'rganishga qiziqishni uyg'otishni oson va sodda qiladi.

Ta'limda Internet texnologiyasining ta'rifi

Internet - bu turli tashkilotlar, davlat idoralari foydalanuvchilarini, shuningdek, xususiy foydalanuvchilarni birlashtirgan axborot va hisoblash resurslarining global telekommunikatsiya tarmog'i. Zamonaviy tushunchada Internet o'ta murakkab texnik kompleks - butun dunyo bo'ylab kompyuter tarmog'i bo'lib, u bir-biriga bog'liq bo'lmagan millionlab turli xil kompyuterlarni o'z ichiga oladi, ular birgalikda ulkan axborot resurslariga ega va turli xil aloqa liniyalari: telefon simlari, optik tolalar bilan bog'langan. kabellar, sun'iy yo'ldosh kanallari va boshqalar. Internetning tarkibiy qismlari apparat, dasturiy ta'minot va axborot resurslarini o'z ichiga oladi.

Ta'lim jarayonida internet texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari

Aksariyat ta'lim muassasalari ta'limni rivojlantirish bo'yicha turli davlat dasturlari doirasida internet tarmog'iga ulangan. Ta'lim muassasalari ochiq axborot makoniga qo'shilish ehtiyojini Internet yordamida qondiradi, shuningdek, ta'lim maqsad va vazifalarini amalga oshirish imkoniyatlarini izlay boshlaydi.

Ta'lim muassasalari tomonidan kunduzgi ta'lim jarayonida Internet texnologiyalari va telekommunikatsiyalaridan faol foydalanish turli xil o'zgarishlar sodir bo'ladigan axborot jarayonlarini joriy etish haqida gapirishga imkon beradi: o'quv rejalarining maqsadlari va mazmuni, o'qitish shakllari va usullari o'zgaradi. Internet texnologiyalari yordamida o'qituvchilar va talabalar o'rganishni osonlashtiradigan va o'quv jarayonini tezlashtiradigan Internet xizmatlaridan foydalanishlari mumkin.

- Elektron pochta
- Telekonferentsiya va videotelefon
- Elektron kutubxonalar

Zamonaviy sharoitda ta'lim muassasalari kutubxonalarini yangicha maqomda faoliyat yuritmoqda – ular media markazlarga aylantirilmoqda. Bunday kutubxonada an'anaviy kitoblar fondi bilan bir qatorda video kutubxonalar, musiqa kutubxonalarini, diateklar va o'yin kutubxonalarini mavjud. Elektron darsliklarning paydo bo'lishi bilan Internetga ulangan kompyuter kutubxonalarda zaruratga aylandi. Bunday kutubxonalar qanday foydali? Kataloglar bilan ishlash, elektron materiallardan foydalanish imkoniyati mavjudligi: raqamli bosma asarlar (kitoblar, jurnallar, rasmlar, xaritalar, diagrammalar, grafiklar va boshqalar), fotosuratlar, filmlar va videolar, rasmlar, uch o'lchovli modellar, animatsiya, audio fayllar va boshqalar. Bundan tashqari, kataloglar va ko'plab elektron materiallar bepul (bepul) taqdim etiladi. Boshqa afzalliklarga quyidagilar kiradi: kutubxona xizmatlari sifatining sezilarli darajada oshishi, kutubxona binolariga bo'lgan ehtiyojning kamayishi, tunu kun ishlashi, xizmat ko'rsatishning yuqori samaradorligi, shu jumladan hujjatlarni elektron etkazib berish orqali, kutubxonaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. ta'lim tizimi, tabiat va mazmundagi ijobiy o'zgarishlar, kutubxona xodimlarining mehnat sharoitlari va boshqalar. Albatta, bu xususiyatlarning barchasini faqat tegishli texnik shartlar mavjud bo'lganda aniqlash mumkin. Buni aniq aytish mumkin: elektron kutubxona axborot jamiyatida kutubxona mavjudligining prinsipial jihatdan yangi, istiqbolli, istiqbolli shakli bo'lib, uning asosiy maqsadi kutubxona xizmatini yaxshilashdir.

Ta'lim robototexnikasi

Hozirgi vaqtda bolalar rivojlanishining elektronika, robototexnika, sxemalarni loyihalash, dizayn, dasturlash va modellashtirish kabi texnik sohalari juda keng rivojlangan. Robototexnika internet texnologiyalari sohasidagi istiqbolli yo'nalishlardan biridir. Talabalar uchun robototexnika boshqa sohalarga qaraganda qiziqroq: robotni loyihalash deyarli yangi jonzotni yaratishni anglatadi, garchi elektron bo'lsa ham, bu, albatta, bolalarni o'ziga jalb qiladi. Robototexnika nima va u Internet texnologiyalari bilan qanday bog'liq? Zamonaviy mahalliy ta'limni modernizatsiya qilish konsepsiyasida AKT texnologiyalaridan foydalanishga alohida e'tibor qaratilgan. Axborot kompetensiyasi ta'lim jarayoni sifatining asosiy tarkibiy qismlaridan biri sifatida belgilangan.

1. AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari) - bu kompyuter qurilmalari, shuningdek, telekommunikatsiyalar yordamida amalga oshiriladigan axborot bilan o'zaro ta'sir qilish jarayonlari va usullari.
2. Ta'lim robototexnikasi – fizika, mexatronika, texnologiya, matematika, kibernetika va AKT haqidagi bilimlarni o'zida mujassamlashtirgan, turli yoshdagi o'quvchilarni innovatsion ilmiy-texnik ijodkorlik jarayoniga jalb qilish imkonini beruvchi maktab o'quvchilari uchun ta'limning yangi fanlararo sohasi.

Masofaviy ta'lim

Masofaviy ta'lim – ilg'or axborot va internet texnologiyalaridan foydalangan holda kasbiy tayyorgarlik va qayta tayyorlash uchun mo'ljallangan ta'lim xizmatlari majmuasidir. Masofaviy ta'lim, shubhasiz, an'anaviy ta'lim shakllariga nisbatan o'zining afzalliklariga ega. Birinchidan, bu talabaniing psixologik muammolarini hal qiladi, unga qulay rejimda o'qishga imkon beradi, vaqt va makon cheklovlarini, malakali ta'lim muassasalaridan uzoqlashish muammolarini bartaraf qiladi, talabalar va o'qituvchilarning kommunikativ doirasini kengaytiradi.

Masofaviy ta'lim, shubhasiz, an'anaviy ta'lim shakllariga nisbatan o'zining afzalliklariga ega:

1. o'quvchilarning asosiy tayyorgarlik darajasi va qobiliyatlari, sog'lig'i, yashash joyiga ko'proq moslashish va shunga mos ravishda ta'lim olish jarayonini tezlashtirish va ta'lim sifatini oshirish uchun yaxshi imkoniyatlar;
2. o'z-o'zini nazorat qilish uchun topshiriqlar va boshqalar bilan avtomatlashtirilgan o'qitish va sinov tizimlaridan foydalanishga e'tibor qaratish orqali o'quv jarayoni sifatini oshirish;
3. o'quv jarayonini uslubiy ta'minlashni tezkor yangilash;
4. talabalar uchun "o'zaro" ma'lumotlardan foydalanish imkoniyati, chunki ular kompyuter tarmoqlaridan foydalangan holda muqobil manbalarga kirish imkoniyatiga ega;
5. attestatsiyadan tez, qisqa vaqt ichida o'tish qobiliyati va aksincha, sertifikatlashni kechiktirish;
6. o'quvchilarning ijodiy va intellektual salohiyatini o'z-o'zini tashkil etish, bilim olishga intilish, kompyuter texnologiyalari bilan o'zaro munosabatda bo'lish va mustaqil ravishda mas'uliyatli qarorlar qabul qilish qobiliyatini oshirish;
7. o'rganishning aniq amaliyligi (talabalar aniq o'qituvchi bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqot qilishlari va ularni nima ko'proq qiziqtirayotgani haqida savollar berishlari mumkin).

O'quv jarayonida Internet texnologiyalaridan samarali foydalanishga bir qancha usullar orqali erishish mumkin:

1. Onlayn ta'lim va masofaviy ta'lim: Bu talabalarga joylashuv yoki dars jadvalidan qat'i nazar, sifatli ta'lim olish imkonini beradi. Onlayn kurslar, vebinarlar va videoma'ruzalar yangi ko'nikmalarni o'rgatish yoki mavjud bilimlarni mustahkamlash uchun ishlatilishi mumkin.
2. Interaktiv onlayn platformalar: Bunday platformalardan foydalangan holda talabalar o'quv materiallari bilan faol muloqot qilishlari, topshiriqlarni bajarishlari va muammolarni o'z tezligida hal qilishlari mumkin. Ko'pgina onlayn platformalar, shuningdek, o'quvchilarga mavzuni yaxshiroq tushunish va o'zlashtirishga yordam beradigan shaxsiy fikr-mulohazalar va maslahatlar taklif qiladi.
3. Muloqot va bilim almashishni qo'llab-quvvatlash: Internet o'qituvchilar va talabalar o'rtasida, shuningdek, o'quvchilarning o'zlari o'rtasida muloqot qilish va o'zaro munosabatlar uchun imkoniyatlar yaratadi. Onlayn forumlar, muhokama guruhlar va ijtimoiy tarmoqlar real vaqt rejimida fikr almashish, savollar berish va javob olish imkonini beradi.
4. O'quv materiallarini yangilash va kengaytirish: Internet an'anaviy darsliklar va materiallarni to'ldirishi va boyitishi mumkin bo'lgan ko'plab ma'lumotlar va resurslardan foydalanish

imkonini beradi. Talabalar mavzuni qo'shimcha o'rganish va tadqiq qilish uchun onlayn ensiklopediyalar, veb-saytlar, videolar va taqdimotlardan foydalanishlari mumkin.

5. Hamkorlik va guruhda ishlash: Internet talabalarga jismoniy ajralishlarga qaramasdan loyihalar va topshiriqlar ustida birgalikda ishlash imkonini beradi. Bulutli saqlash, vikilar va guruh chatlari kabi onlayn hamkorlik vositalari muloqot qilishni va guruh ishlarini muvofiqlashtirishni osonlashtiradi.
6. Moslashuvchan ta'lim: Internet texnologiyalari yordamida har bir o'quvchining individual ehtiyojlari va qobiliyatini hisobga olgan holda shaxsiylashtirilgan o'quv dasturlari va materiallarini yaratish mumkin. Interaktiv testlar va topshiriqlar sizning bilim darajangizga avtomatik ravishda moslashishi va kerak bo'lganda qo'shimcha yordam va maslahatlar berishi mumkin.
7. Onlayn baholash xizmatlari va vositalari: Onlayn platformalar test o'tkazish, baholash va talabalar taraqqiyotini kuzatish uchun ishlatilishi mumkin. Bu o'qituvchilarga o'quvchilar erishgan yutuqlari haqida tezkor fikr-mulohazalarni olish va o'qitish usullarini shunga mos ravishda moslashtirish imkonini beradi.

Umuman olganda, ta'lim jarayonida Internet texnologiyalaridan samarali foydalanish yanada moslashuvchan, qulay va shaxsiylashtirilgan ta'limga yordam beradi, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni osonlashtiradi.

AXBOROT MANBAALAR

1. Ergashevich, E. A. (2023). O 'QUV JARAYONIGA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARI INTEGRATSIYASI: YANGI IMKONIYATLAR VA AFZALLIKLAR. *Journal of marketing, business and management*, 2(8), 10-14.
2. Ergashevich, E. A., & Xabiba, K. (2023, December). TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM OLISHLARIDA BULUTLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI. In " *ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM* (Vol. 1, pp. 148-151).
3. Ergashevich, E. A. (2023). INTERNET TO'LOV TIZIMLARI VA ULARNING TURLARI. *IJTIMOY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMYIY JURNALI*, 3(12), 56-59.
4. Ergashevich, E. A. (2023). INTERNET TARMOG'I AXBOROT XURUJLARI. *ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ*, 6(3).
5. Эрнazarov, А. Э. (2016). Муаммоли ўқитиш технологиялари асосида ўқув машғулотлари самарадорлигини ошириш. *Ta'lim, fan va innovatsiya.–Тошкент*, 1, 86-89.
6. Ergashevich, E. A. (2023). USE OF SOCIAL NETWORKS IN THE EDUCATIONAL PROCESS. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(11), 41-44.
7. Ergashevich, E. A. (2023). PRACTICAL APPLICATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM. *Journal of Advanced Scientific Research (ISSN: 0976-9595)*, 3(2).
8. Khaitbaevna, U. B. (2022). THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF ORGANIZING QUALIFIED PEDAGOGICAL PRACTICE. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS*, 3(07), 15-22.
9. ERGASHEVICH, E. A. (2020). Methods of Modern Organization and Implementation of Training. *JournalNX*, 6(05), 311-315.
10. Ernazarov, A. Methodology for modern organization of training education and its implementation. 2020 *International Journal of Advanced Science and Technology* 29(5), c. 1979-1982
11. <https://www.stdlife.ru/ped/publication/public00096?ysclid=lrdbm09ov4343695587>